

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки, управління та інформаційних технологій
Кафедра економіки та фінансів**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки,
управління та інформаційних
технологій

Юлія НЕГОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЕКОНОМІКА ВОЄННОГО ЧАСУ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-наукової програми «Економіка»
(назва освітньо-наукової програми)

тип дисципліни підготовки за спеціальністю

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

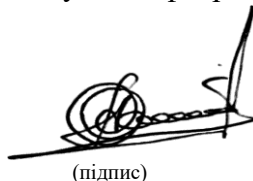

Ірина ШТУЛЕР
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою економіки та фінансів
протокол № 1
від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Петро ОВЧАР

(прізвище, ініціали)

Укладач: *Сальник Оксана Миколаївна*, кандидат економічних наук

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Економіка воєнного часу»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти фундаментальними та досконалими знаннями з макроекономіки, мікроекономіки, міжнародної економіки, державного регулювання економіки; фінансової та бюджетної політики; глобалізаційних процесів та геоекономіки, критичного аналізу ефективності державних програм, стратегій та економічних заходів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Економіка воєнного часу»* є система економічних відносин та механізмів функціонування економіки в умовах воєнного стану, інструментів управління економікою воєнного часу та впливу війни на структурні зміни в економіці та макроекономічну стабільність.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни: є формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння закономірностей функціонування національної економіки в умовах війни, механізмів реалізації економічної політики воєнного часу, забезпечення макроекономічної стабільності, стійкості держави та відновлення економіки, а також набуття практичних компетентностей щодо аналізу, оцінки та розроблення управлінських рішень у сфері воєнної та післявоєнної економічної трансформації України.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Економіка воєнного часу»* є :

- Оцінити ефективність державних програм та фінансових інструментів воєнного часу.
- Проаналізувати стан ключових секторів економіки (промисловості, аграрного сектору, фінансів, ринку праці).
- Розробляти сценарії прогнозування розвитку економіки під час та після війни.
- Визначати ризики та пропонувати шляхи структурної трансформації економіки у воєнний та післявоєнний період.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Економіка воєнного часу» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
СК05.	Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.
ПРН 02.	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
ПРН 03.	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.
ПРН 05.	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 08.	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямків, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 09.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ. Економічна політика воєнного часу	7	1	2			4	7	1				6
Тема 2. Економічна політика воєнного часу	7	1	2			4	9		1			8
Тема 3. Безпекові угоди	7	1	2			4	9		1			8
Тема 4. Промисловість України в умовах повномасштабної війни.	10	2	2			6	9	1				8
Тема 5. Аграрний сектор України в сучасних умовах	9	1	2			6	9	1				8
Тема 6. Санкційна політика в сучасних умовах	10	2	2			6	9	1				8
Тема 7. Гуманітарне розмінування	10	2	2			6	9		1			8
Тема 8. Фінансова система та бюджетна політика в умовах війни	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 9. Ринок праці та соціальна політика в умовах війни	10	2	2			6	9		1			8
Тема 10. Повоєнне відновлення та структурна трансформація економіки	10	2	2			6	10	1	1			8
Усього годин	90	16	20	0	0	54	90	6	6	0	0	78

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Економічна політика воєнного часу

Ключові виклики на наслідки повномасштабної російської збройної агресії проти України. Поточні тенденції розвитку економіки України. Прогнозні показники розвитку економіки України на 2026 -2028 роки. Пріоритети діяльності Уряду України.

Тема 2. Економічна політика воєнного часу

Визначення терміну «економіка воєнного часу». Механізми та інструменти реалізації економіки воєнного часу. Правова основа економіки воєнного часу. Рівень функціонування економіки воєнного часу. Економічна політика воєнного часу. Всеукраїнська економічна платформа «Зроблено в Україні». Програма «Доступні кредити 5-7-9%». Національний кешбек. Програма доступної іпотеки «Оселя». Державне стимулювання створення індустріальних парків. Програма шкільний автобус. Стимулювання зайнятості. Програма «Робота».

Тема 3. Безпекові угоди

Демократичні перетворення й економічна стійкість. Військове співробітництво. Відповідальність за агресію. Підтримка демократії, реформ та євроінтеграція. Макроекономічна стабільність. Відновлення та відбудова. Захист критичної інфраструктури й енергетика. Вступ України до НАТО. Розвиток військово-промислового комплексу. Оборонне співробітництво. Інші види співробітництва.

Тема 4. Промисловість України в умовах повномасштабної війни.

Стан промисловості з початку російського повномасштабного вторгнення в Україну. Заходи Уряду України щодо підтримки розвитку промисловості. Перспективи для української промисловості у контексті євроінтеграційних прагнень України. Промислова стратегія України.

Тема 5. Аграрний сектор України в сучасних умовах

Стан аграрного сектору України в сучасних умовах. Ключові проблеми реалізації потенціалу аграрного сектора в умовах війни. Основні напрями державної політики щодо реалізації потенціалу аграрного сектора. Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року. Підтримка аграрного сектору України. Державні програми, доступні для аграріїв. Заплановані програми на 2026 рік.

Тема 6. Санкційна політика в сучасних умовах

Санкційна політика України. Ключові пріоритети санкційної політики України. Санкції проти рф. Національні заходи щодо конфіскації активів рф

Тема 7. Гуманітарне розмінування

Причини та наслідки забруднення земель після бойових дій. Причини забруднення земель. Наслідки забруднення земель для екосистем та біорізноманіття. Наслідки забруднення земель для агросфери. Наслідки забруднення земель для територіальних громад. Нормативно-правова база функціонування системи протимінної діяльності. Ключові державні органи, що беруть участь у процесі розмінування. Секторальна робоча група з питань гуманітарного розмінування (СРГ). Ключові цілі Секторальної робочої групи. Пріоритети співпраці з міжнародними партнерами. Основні напрями допомоги, наданої міжнародними партнерами. Коаліція спроможностей з розмінування України (Demining Capability Coalition – DMCC). Співпраця з країнами-партнерами у сфері протимінної діяльності (ПМД). Платформа UMAC (United Nations Mine Action Conference).

Тема 8. Фінансова система та бюджетна політика в умовах війни

Стан державних фінансів в умовах воєнного стану. Особливості формування та виконання Державного бюджету України під час війни. Структура доходів і видатків бюджету. Пріоритетність оборонних та соціальних витрат. Дефіцит бюджету та джерела його фінансування. Внутрішні та зовнішні запозичення. Роль міжнародної фінансової допомоги. Емісійне фінансування та його наслідки для інфляції. Податкова політика воєнного часу. Тимчасові податкові пільги, спрощення адміністрування податків, підтримка малого та середнього бізнесу. Баланс між фіскальною стабільністю та стимулюванням економічної активності. Банківська система та валютне регулювання. Монетарна політика, валютні обмеження, стабілізація обмінного курсу, забезпечення ліквідності банківської системи.

Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. Механізми фінансової підтримки, макрофінансова допомога, структурні реформи як умова отримання фінансування.

Тема 9. Ринок праці та соціальна політика в умовах війни

Трансформація ринку праці. Внутрішня та зовнішня міграція населення. Вплив мобілізації на структуру зайнятості. Дефіцит кадрів у стратегічних галузях. Безробіття та неформальна зайнятість. Динаміка рівня безробіття. Регіональні диспропорції. Виклики для молоді та внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Державна політика зайнятості. Програми перекваліфікації та професійного навчання. Підтримка ветеранів війни та їх інтеграція в економіку. Стимулювання самозайнятості та підприємництва. Соціальний захист населення. Соціальні трансфери, допомога ВПО, підтримка малозабезпечених сімей. Баланс між соціальними гарантіями та бюджетними можливостями держави. Демографічні виклики та довгострокові наслідки війни. Зміна вікової структури населення. Вплив війни на людський капітал та перспективи післявоєнного відновлення.

Тема 10. Повоєнне відновлення та структурна трансформація економіки

Концепція післявоєнної відбудови. Принципи «build back better». Відновлення інфраструктури, житлового фонду, енергетики та транспорту. Інвестиційна політика та залучення капіталу. Гарантії для інвесторів. Страхування воєнних ризиків. Роль державно-приватного партнерства. Євроінтеграція як драйвер реформ. Гармонізація законодавства з правом ЄС. Доступ до європейських фондів та програм підтримки. Структурна модернізація економіки. Розвиток високотехнологічних галузей. Цифровізація. Оборонно-промисловий комплекс як фактор інноваційного розвитку. Регіональна політика та відновлення громад. Децентралізація та фінансова спроможність громад. Просторовий розвиток та зменшення регіональних диспропорцій.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Економічна політика воєнного часу	1	1
2	Тема 2. Економічна політика воєнного часу	1	
3	Тема 3. Безпекові угоди	1	
4	Тема 4. Промисловість України в умовах повномасштабної війни.	1	1
5	Тема 5. Аграрний сектор України в сучасних умовах	2	1
6	Тема 6. Санкційна політика в сучасних умовах	2	1
7	Тема 7. Гуманітарне розмінування	2	
8	Тема 8. Фінансова система та бюджетна політика в умовах війни	2	1
9	Тема 9. Ринок праці та соціальна політика в умовах війни	2	
10	Тема 10. Повоєнне відновлення та структурна трансформація економіки	2	1
Усього годин		16	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Економічна політика воєнного часу	2	
2	Тема 2. Економічна політика воєнного часу	2	1
3	Тема 3. Безпекові угоди	2	1
4	Тема 4. Промисловість України в умовах повномасштабної війни.	2	
5	Тема 5. Аграрний сектор України в сучасних умовах	2	
6	Тема 6. Санкційна політика в сучасних умовах	2	
7	Тема 7. Гуманітарне розмінування	2	1
8	Тема 8. Фінансова система та бюджетна політика в умовах війни	2	1
9	Тема 9. Ринок праці та соціальна політика в умовах війни	2	1
10	Тема 10. Повоєнне відновлення та структурна трансформація економіки	2	1
Усього годин		20	6

План семінарських занять

Тема 1. Вступ. Економічна політика воєнного часу

Мета: Розкрити ключові виклики та наслідки повномасштабної війни для економіки України, оцінити пріоритети урядових політик та прогностичні сценарії розвитку.

Питання до обговорення:

1. Як війна змінила стратегічні пріоритети економічної політики України?
2. В яких секторах економіки спостерігаються найбільші ризики та можливості для відновлення?
3. Які сценарії розвитку економіки України на 2026–2028 роки є найреалістичнішими?
4. Яким чином урядові програми впливають на стабілізацію економіки?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як економічна політика воєнного часу може впливати на довгострокову конкурентоспроможність країни.

Тема 2. Економічна політика воєнного часу

Мета: Проаналізувати механізми, інструменти та програми державної підтримки в умовах війни.

Питання до обговорення:

1. Які основні елементи визначають «економіку воєнного часу»?
2. Наскільки ефективними є програми «Доступні кредити 5-7-9%» та «еОселя» у підтримці бізнесу та населення?
3. Чи достатньо правових основ для реалізації економіки воєнного часу?
4. Які механізми стимулювання зайнятості в умовах війни є найбільш ефективними?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як державні програми воєнного часу можуть впливати на довгостроковий розвиток ключових секторів економіки.

Тема 3. Безпекові угоди

Мета: Дослідити вплив міжнародних безпекових угод на економічну стійкість та відновлення України.

Питання до обговорення:

1. Яким чином військове та економічне співробітництво впливає на макростабільність країни?
2. Як підтримка демократії та євроінтеграція сприяє економічній стійкості?
3. Яка роль оборонного комплексу у післявоєнному розвитку економіки?
4. Наскільки ефективними є заходи захисту критичної інфраструктури та енергетики?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як безпекові угоди впливають на інвестиційний клімат та економічний розвиток.

Тема 4. Промисловість України в умовах повномасштабної війни

Мета: Оцінити стан промисловості та перспективи її розвитку під час війни та у процесі євроінтеграції.

Питання до обговорення:

1. Які галузі промисловості постраждали найбільше, а які – виявили стійкість?
2. Наскільки ефективними були державні заходи підтримки промисловості?
3. Чи можлива структурна модернізація промисловості під час війни?
4. Як євроінтеграційні прагнення впливають на промислову політику України?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, які стратегії розвитку промисловості є пріоритетними для економічного відновлення.

Тема 5. Аграрний сектор України в сучасних умовах

Мета: Дослідити стан аграрного сектору, ключові проблеми та державну підтримку у воєнний час.

Питання до обговорення:

1. Які ключові проблеми аграрного сектору загострила війна?
2. Наскільки ефективними є державні програми підтримки аграріїв?
3. Як війна вплинула на реалізацію потенціалу аграрного сектору?
4. Чи достатньо заходів для забезпечення продовольчої безпеки України?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як стратегія розвитку сільського господарства може забезпечити економічну стабільність після війни.

Тема 6. Санкційна політика в сучасних умовах

Мета: Проаналізувати санкційну політику України та її вплив на економічну та національну безпеку.

Питання до обговорення:

1. Які цілі та пріоритети санкційної політики України?
2. Наскільки ефективні санкції проти РФ у досягненні економічних та політичних результатів?
3. Як національні заходи щодо конфіскації активів впливають на економіку?
4. Які ризики та побічні ефекти санкційної політики існують для України?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як санкції можуть стимулювати внутрішнє виробництво та технологічний розвиток.

Тема 7. Гуманітарне розмінування

Мета: Дослідити наслідки забруднення земель та ефективність системи протимінної діяльності в Україні.

Питання до обговорення:

1. Які основні наслідки забруднення земель для екосистем та агросфери?
2. Наскільки ефективно працює нормативно-правова база протимінної діяльності?
3. Яка роль міжнародного співробітництва у гуманітарному розмінуванні?
4. Чи достатньо ресурсів та технологій для швидкого відновлення земель?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як протимінна діяльність впливає на відновлення економічної активності у постраждалих регіонах.

Тема 8. Фінансова система та бюджетна політика в умовах війни

Мета: Оцінити стан державних фінансів, механізми бюджетного та податкового регулювання у воєнний час.

Питання до обговорення:

1. Як війна вплинула на доходи та видатки державного бюджету?
2. Наскільки ефективним є баланс між фіскальною стабільністю та стимулюванням економічної активності?
3. Яку роль відіграє міжнародна фінансова допомога у підтримці економіки?
4. Наскільки ефективною є податкова політика воєнного часу для малого та середнього бізнесу?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як бюджетна політика війни впливає на макроекономічну стабільність та інвестиційну привабливість.

Тема 9. Ринок праці та соціальна політика в умовах війни

Мета: Проаналізувати трансформацію ринку праці та заходи соціальної підтримки населення в умовах війни.

Питання до обговорення:

1. Які ключові зміни відбулися на ринку праці через війну та мобілізацію?
2. Як внутрішня та зовнішня міграція впливає на зайнятість та демографію?
3. Наскільки ефективними є програми перекваліфікації та підтримки ветеранів?
4. Які виклики стоять перед молоддю та внутрішньо переміщеними особами (ВПО)?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як соціальна політика може пом'якшити довгострокові демографічні та економічні наслідки війни.

Тема 10. Повоєнне відновлення та структурна трансформація економіки

Мета: Розробити концепцію післявоєнного відновлення економіки та її структурної модернізації.

Питання до обговорення:

1. Які принципи «build back better» є пріоритетними для України?
2. Наскільки важливим є державно-приватне партнерство для відновлення інфраструктури?
3. Яку роль відіграє євроінтеграція у стимулюванні реформ та інвестицій?
4. Як цифровізація та розвиток високотехнологічних галузей можуть прискорити відновлення економіки?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, які стратегічні кроки забезпечать зменшення регіональних диспропорцій та стійкий економічний розвиток.

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Економічна політика воєнного часу	4	6
2	Тема 2. Економічна політика воєнного часу	4	8
3	Тема 3. Безпекові угоди	4	8
4	Тема 4. Промисловість України в умовах повномасштабної війни.	6	8
5	Тема 5. Аграрний сектор України в сучасних умовах	6	8
6	Тема 6. Санкційна політика в сучасних умовах	6	8
7	Тема 7. Гуманітарне розмінування	6	8
8	Тема 8. Фінансова система та бюджетна політика в умовах війни	6	8
9	Тема 9. Ринок праці та соціальна політика в умовах війни	6	8
10	Тема 10. Повоєнне відновлення та структурна трансформація економіки	6	8
		54	78

11. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну у позааудиторний час. Метою самостійної роботи є поглиблення засвоєння навчальної програми дисципліни, розвиток дослідницьких компетентностей та інтеграція результатів навчання у виконання дисертаційного дослідження. Самостійна робота спрямована на формування здатності здобувача самостійно здійснювати теоретичні й прикладні наукові дослідження та застосовувати сучасні методологічні підходи до аналізу економіки воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати есе на одну з запропонованих тем. Есе — це письмова робота, у якій автор вільно та аргументовано розкриває власні думки, оцінки або аналіз певної теми. Есе базується на аналізі та узагальненні джерел; не містить нових наукових результатів; має оглядовий характер; виконується за встановленою структурою. Типова структура: титульна сторінка; зміст; вступ; основна частина; висновки; список використаних джерел. Мета есе: удосконалення навичок опрацювання літератури; формування навичок аналізу, систематизації та викладу інформації. Результати виконання завдання повинні апробовані у формі наукової публікації або виступу на науковому заході.

Рекомендовані теми есе:

1. Економіка воєнного часу: необхідність чи соціально-економічна пастка?

2. Державні програми підтримки бізнесу під час війни: ефективні інструменти чи політичний піар?
3. Безпекові угоди та макроекономічна стабільність України: союзники чи умовні гарантії?
4. Промисловість України в умовах війни: виживання або можливість революційної модернізації?
5. Аграрний сектор України: локомотив економіки чи ризик для продовольчої безпеки?
6. Санкції проти РФ: реальна зброя економічного тиску чи символічний крок?
7. Гуманітарне розмінування: безпека громад чи бюрократична гра з життями людей?
8. Фінансова система під час війни: стабілізація економіки чи створення нових кризових точок?
9. Ринок праці та соціальна політика: підтримка населення чи інструмент контролю?
10. Повоєнне відновлення: шанс для структурної трансформації чи повторення старих помилок?

Результати виконання завдання повинні бути інтегровані у теоретичний або рекомендаційний розділ дисертаційної роботи та апробовані у формі наукової публікації або виступу на науковому заході.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту тем дисципліни «Економіка воєнного часу» та спрямовані на поглиблене опрацювання теоретичних і прикладних аспектів особливостей економічних процесів та явищ під час воєнного часу.

Необхідно обрати один варіант та виконати наведені завдання.

Вимоги до контрольної роботи: обсяг: 8-12 сторінок тексту (шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал - 1). Слід опрацювати щонайменше 10-12 джерел. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним осмисленням. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів (з них максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 10 балів, за практичне завдання – 30 балів).

Варіант 1

Теоретичні питання:

1. Дайте визначення «економіка воєнного часу» та поясніть її ключові характеристики.
2. Які основні пріоритети економічної політики України під час повномасштабної війни?

Практичне завдання: Проаналізуйте прогнозні показники розвитку економіки України на 2026–2028 роки та визначте, які сектори матимуть найвищий ризик і потенціал для відновлення.

Варіант 2

Теоретичні питання:

1. Які механізми та інструменти реалізації економіки воєнного часу є найефективнішими?
2. Розкрийте правову основу економіки воєнного часу в Україні.

Практичне завдання: Оцініть ефективність однієї з державних програм підтримки бізнесу («Доступні кредити 5-7-9%» або «еОселя») з точки зору стимулювання економічної активності.

Варіант 3

Теоретичні питання:

1. Які завдання виконують безпекові угоди у зміцненні економічної стійкості України?
2. Поясніть роль оборонного комплексу та захисту критичної інфраструктури в умовах війни.

Практичне завдання: В контексті вашого дослідження проаналізуйте, як міжнародне військове співробітництво впливає на макроекономічну стабільність.

Варіант 4

Теоретичні питання:

1. Які ключові проблеми постраждалих секторів промисловості в Україні під час війни?
2. Що передбачає промислова стратегія України та заходи її підтримки?

Практичне завдання: Порівняйте стан промисловості у двох ключових галузях і визначте, які заходи державної підтримки були найбільш ефективними.

Варіант 5

Теоретичні питання:

1. Охарактеризуйте сучасний стан аграрного сектору України.
2. Які державні програми підтримки аграріїв існують та які їхні основні напрями?

Практичне завдання: В контексті вашого дослідження проаналізуйте, як стратегія розвитку сільського господарства до 2030 року може вплинути на економічну стабільність країни.

Варіант 6

Теоретичні питання:

1. Поясніть основні цілі та пріоритети санкційної політики України.
2. Які санкції проти РФ вважаються найбільш ефективними з економічної точки зору?

Практичне завдання: Проаналізуйте можливий вплив санкцій на внутрішнє виробництво та розвиток інноваційних секторів економіки.

Варіант 7

Теоретичні питання:

1. Які наслідки забруднення земель після бойових дій для агросфери та екосистеми?
2. Розкрийте роль міжнародних партнерів у процесі гуманітарного розмінування.

Практичне завдання: В контексті вашого дослідження оцініть ефективність роботи Секторальної робочої групи з питань гуманітарного розмінування в одному з регіонів України.

Варіант 8

Теоретичні питання:

1. Які особливості формування та виконання державного бюджету в умовах війни?
2. Розкрийте роль міжнародної фінансової допомоги та емісійного фінансування у підтримці економіки.

Практичне завдання: Проаналізуйте структуру доходів і видатків бюджету 2025–2026 рр. та визначте, які витрати є критично пріоритетними для забезпечення макростабільності.

Варіант 9

Теоретичні питання:

1. Які трансформації ринку праці відбулися через війну та мобілізацію?
2. Розкрийте ключові напрями соціальної політики щодо підтримки населення та ВПО

Практичне завдання: В контексті вашого дослідження оцініть ефективність програм перекваліфікації та інтеграції ветеранів у цивільну економіку.

Варіант 10

Теоретичні питання:

1. Що передбачає концепція післявоєнного відновлення «build back better»?
2. Які структурні та цифрові трансформації економіки є пріоритетними для України?

Практичне завдання: Розробіть аналітичний план відновлення одного регіону України з урахуванням інвестиційної привабливості, державно-приватного партнерства та євроінтеграційних перспектив.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

З метою розширення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти та поглиблення результатів навчання з дисципліни «Економіка воєнного часу» здобувач має право

опановувати онлайн-курси на міжнародних освітніх платформах, зміст яких відповідає проблематиці економічним процесам і явищам під час війни.

Рекомендовані платформи та курси:

UGF Academy: Економічне навчання для бізнесу, що постраждав від війни в Україні:

<https://ugf.academy/training/>

Проходження зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи в порядку, визначеному «Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті» <https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Чи є економіка воєнного часу ефективним інструментом виживання країни чи її економічною пасткою?
2. Які пріоритети урядової політики найсуттєвіше впливають на макростабільність України?
3. Наскільки програми «Доступні кредити 5-7-9%» та «Оселя» стимулюють економічну активність?
4. В яких секторах економіки війна створила найбільші виклики для відновлення?
5. В контексті вашого дослідження розкрийте, як економічна політика воєнного часу впливає на довгострокову конкурентоспроможність країни.
6. Чи є військове та економічне співробітництво з партнерами гарантом економічної стійкості України?
7. Яку роль відіграє оборонний комплекс у підтримці економічної стабільності країни?
8. Наскільки демократичні перетворення та євроінтеграція впливають на економічну безпеку?
9. Як вступ до НАТО може трансформувати економічний розвиток та інвестиційний клімат?
10. В контексті вашого дослідження розкрийте, як безпекові угоди впливають на макроекономічну стабільність.
11. Чи можлива модернізація промисловості під час війни без значних іноземних інвестицій?
12. Які галузі промисловості мають найбільший потенціал післявоєнного відновлення?
13. Наскільки ефективними є державні заходи підтримки промисловості в умовах війни?
14. Як євроінтеграційні прагнення впливають на промислову політику та стандарти виробництва?
15. В контексті вашого дослідження розкрийте, які стратегії розвитку промисловості є пріоритетними для економічного відновлення.
16. Чи є аграрний сектор локомотивом економічного відновлення України?
17. Які ключові проблеми аграрного сектору загострила війна?
18. Наскільки ефективними є державні програми підтримки аграріїв для забезпечення продовольчої безпеки?
19. Як війна впливає на потенціал експорту української агропродукції?
20. В контексті вашого дослідження розкрийте, як стратегія розвитку сільського господарства може забезпечити економічну стабільність.
21. Чи є санкції проти РФ реальною економічною зброєю чи символічним кроком?

22. Наскільки ефективні національні заходи щодо конфіскації активів РФ для економічної стабілізації?
23. Які побічні ефекти санкційної політики існують для України?
24. Чи можуть санкції стимулювати внутрішнє виробництво та інновації?
25. В контексті вашого дослідження розкрийте, як санкції впливають на інвестиційний клімат та технологічний розвиток.
26. Наскільки ефективною є система протимінної діяльності в Україні?
27. Які наслідки забруднення земель для агросфери, екосистем та громад?
28. Наскільки важливо міжнародне співробітництво у гуманітарному розмінуванні?
29. Чи достатньо ресурсів та технологій для швидкого відновлення забруднених земель?
30. В контексті вашого дослідження розкрийте, як протимінна діяльність впливає на економічну активність у постраждалих регіонах.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Економіка воєнного часу» використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання

окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Економіка воєнного часу» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Економіка воєнного часу» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Економіка воєнного часу» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Черниш, О., Курилюк, Ю., Коломієць, В., Томчук-Пономаренко, Н., & Савчук, А. (2023). Стратегічні пріоритети розвитку економіки України в умовах воєнного часу: відповідь на сучасні виклики. Financial and credit activity problems of theory and practice, 3(50), 282-297. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4079>
2. Левчинський, Д. Л., Ступнікер, Г. Л., Каширнікова, І. О., & Зозуля, Н. В. (2022). Підприємництво України в умовах воєнного стану.
3. Томчук, О. (2023). Аналіз трендів розвитку ринку праці в Україні: ключові зміни та виклики воєнного часу. Innovation and Sustainability, (2), 110-119. <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/186>
4. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
5. Трекер економіка України під час війни: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>

Допоміжна

1. Економічний фронт України <https://opendatabot.ua/en/war>
2. Державна служба статистики України: <https://ukrstat.gov.ua/imf/pokaze.html>
3. War in Ukraine Data Dashboard: <https://wiiw.ac.at/war-in-ukraine.html>
4. Дані Світового банку <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine>
<https://data360.worldbank.org/en/economy/UKR>
5. Ukraine Economic Dashboard: <https://www.maxinomics.com/ukraine/economy>
6. National Bank of Ukraine – <https://bank.gov.ua> (монетарна статистика, інфляція, валютний ринок)
7. Ministry of Economy of Ukraine – <https://www.me.gov.ua> (економічні прогнози, відновлення економіки)
8. Economists for Ukraine – <https://econ4ua.org> (бази досліджень і економічні дані)